

Sygn. akt II Ns 1043/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodnicząca: SSR A. M.

Protokolant: staż. W. Ł.

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku M. R.

z udziałem D. M. (1)

o stwierdzenie nabycia spadku po J. M.

postanawia:

1. stwierdzić, że spadek po J. M. z domu M., córce K. i W., zmarłej w dniu 26 lutego 2016 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie ustawy nabyła z dobrodziejstwem inwentarza córka D. M. (2) z domu K. (córka Z. i J.) w całości;
2. oddalić wniosek uczestniczki D. M. (1) o zwrot kosztów postępowania;
3. obciążyć uczestniczkę D. M. (1) kwotą 339,16 zł (trzysta trzydzieści dziewięć złotych szesnaście groszy) tytułem tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa wydatków.

Sygn. akt II Ns 1043/16

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 28 kwietnia 2016 roku M. R. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej w dniu 26 lutego 2016 roku J. M.. Wnioskodawca wskazał, iż spadkodawczyni sporządziła testament własnoręczny, w którym powołała w całości do spadku Z. J., której wnioskodawca jest synem – następcą prawnym (wniosek k. 3 – 3 v).

W dniu 5 lipca 2016 roku uczestniczka postępowania D. M. (1) złożyła odpowiedź na wniosek, w której co do zasady przyłączyła się do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej J. M. oraz zakwestionowała ważność złożonego do akt sprawy testamentu, wskazując, iż nie został sporządzony w całości przez spadkodawczynię (odpowiedź na wniosek k. 12 – 13).

Na terminie rozprawy w dniu 12 października 2016 roku strony podtrzymały swoje stanowisko w sprawie, nadto uczestniczka wniosła o zasądzenie od wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania (protokół rozprawy k. 23 – 26).

Postanowieniem z dnia 24 listopada 2016 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika W. M. – syna uczestniczki D. M. (1) (postanowienie k. 29 – 30).

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2017 roku Sąd odmówił W. M. dalszego udziału w sprawie (postanowienie k. 90).

Na terminie rozprawy w dniu 20 listopada 2017 roku wnioskodawca podtrzymał wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej J. M.. Uczestnika co do zasady przyłączyła się do wniosku, wnosząc o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie ustawy (protokół rozprawy z dnia 20 listopada 2017 roku k. 88 – 89).

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

J. M., była córką K. i W., zmarła w dniu 26 lutego 2016 roku w Ł., gdzie ostatnio stale zamieszkiwała. W dacie zgonu była rozwódką, posiadała jedno dziecko – córkę D. M. (1). Spadkodawczyni nie posiadała żadnych innych dzieci, ani pozamałżeńskich ani przysposobionych ani takich które zmarłyby przed nią. Nikt nie składał oświadczeń w przedmiocie odrzucenia czy też przyjęcia spadku, nikt umową notarialną nie zrzekł się dziedziczenia po zmarłej. Nie toczyło się również postępowanie o uznanie kogokolwiek za niegodnego dziedziczenia po J. M. (zapewnienie spadkowe k. 24 -25).

Do akt sprawy został załączony testament, podpisany przez J. M., z którego wynika, iż J. M. powołała w całości do spadku swoją siostrę Z. J.

i wyłączyła od dziedziczenia córkę D. M. (1) (testament k. 1 akt testamentowych o sygnaturze II Ns 1043/16). Postanowieniem z dnia 12 października 2016 roku Sąd otworzył i ogłosił testament załączony do akt sprawy (okoliczność bezsporna).

Wnioskodawca M. R. jest synem zmarłej w dniu 27 maja 2014 roku Z. J. (okoliczność bezsporna).

Wskazany testament nie został w całości sporządzony przez J. M., jedynie podpis pod tym dokumentem nakreśliła własnoręcznie J. M. (opinia biegłego grafologa k. 55 – 62).

Powyższe ustalenia Sąd poczynił na podstawie zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego, którego wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu oraz nie była kwestionowana w toku postępowania przez żadną ze stron.

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 926§1 kc powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu.

Jedną z form testamentu jest testament własnoręczny (art. 949 kc). W razie sporządzenia przez spadkodawcę testamentu, w którym rozrządzi on całym majątkiem, zaś spadkobierca wskazany w testamencie przyjmie spadek (wskutek złożenia stosownego oświadczenia albo wskutek upływu terminu na złożenie takiego oświadczenia), w rachubę wchodzi dziedziczenie na podstawie testamentu (art. 926§2 kc).

Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkodawca pozostawił testament, oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jeżeli testament zostanie złożony, sąd dokona jego otwarcia i ogłoszenia. (art. 670§1 kc).

Zgodnie z art. 949 §1 kc spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą.

Z kolei art. 958 kc stanowi, że testament sporządzony z naruszeniem przepisów rozdziału niniejszego jest nieważny, chyba że przepisy te stanowią inaczej.

Transponując powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż J. M. nie sporządziła w całości dokumentu opatrzonego nazwą “testament” a jedynie podpisała go. Tym samym przywołany testament jest nieważny, gdyż nie został w całości sporządzony, przez spadkodawczynię, czego wymaga dyspozycja cytowanego powyżej art. 949 kc. Mając na uwadze powyższe zasadnym jest w przedmiotowej sprawie rozstrzygnąć

o powołaniu do spadku na podstawie ustawy. Zgodnie z art. 931 §1 kc w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek: dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku.

Spadkodawczyni J. M. zmarła będąc rozwódką i pozostawiając jedno dziecko – uczestniczkę D. M. (1). Mając powyższe na uwadze oraz treść art. 1015 §2 kc (obowiązującego w dacie otwarcia spadku) Sąd stwierdził, iż spadek po J. M. zmarłej w dniu 26 lutego 2016 roku w Ł. nabyła w całości, z dobrodziejstwem inwentarza, córka D. M. (1).

Na marginesie wskazać należy, iż nawet gdyby hipotetycznie przyjąć, iż złożony do akt sprawy testament był w całości sporządzony przez J. M., to jej spadkobiercą nie mogłaby zostać uznana jej siostra - Z. J. bowiem zmarła ona w dniu 27 maja 2014 roku, a zatem przed J. M., co zgodnie z regułą wskazaną w treści art. 927§1 kc, która stanowi, iż nie może być spadkobiercą osoba fizyczna, która nie żyje w chwili otwarcia spadku, wykluczało ją z kręgu potencjalnych spadkobierców J. M.. Tym samym gdyby przyjąć, iż złożony do akt sprawy testament był ważny, czego Sąd nie czyni, a przyjmuje jedynie hipotetycznie na poczet niniejszych rozważań, zasadnym byłoby rozważenie jego treści w kategorii testamentu negatywnego, wyłączającego od dziedziczenia córkę spadkodawczyni - D. M. (1). Wówczas następną osobą w kolejności do dziedziczenia po J. M. byłby jej wnuk, a syn uczestniczki D. W. M..

Zgodnie z art. 108 kpc w zw. z art. 13§2 kpc w każdym orzeczeniu kończącym postępowanie sądowe sąd ma obowiązek orzec o tym, kto ponosi koszty postępowania. Na koszty postępowania podlegające rozliczeniu w orzeczeniu kończącym postępowanie składają się w szczególności: opłaty sądowe, opłaty kancelaryjne, wydatki (np. na wynagrodzenie biegłych sądowych).

Zasady ponoszenia kosztów postępowania w procesie różnią się od zasad ponoszenia kosztów postępowania w postępowaniu nieprocesowym. W postępowaniu nieprocesowym, co do zasady, każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (art. 520 § 1 kpc). Wyjątek od tej zasady stanowi jedynie sytuacja, w której uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może wówczas stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości; to samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (art. 520 § 2 kpc). Jeżeli zaś interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika, przy czym regułę tę stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumienne lub oczywiście niewłaściwie (art. 520 § 3 kpc).

W tym miejscu zasygnalizować należy, iż włożenie obowiązku zwrotu kosztów na jednego uczestnika postępowania nieprocesowego winno mieć miejsce wtedy, kiedy odpowiada to względem słuszności i spełnione zostają przesłanki przewidziane w art. 520 § 2 in fine k.p.c. Sąd Najwyższy przyjął, że wyrażonej w art. 520 § 2 KPC reguły stosunkowego rozdzielania kosztów postępowania lub obciążenia nimi jednego uczestnika nie można wyklądać jako obowiązku sądu bezwzględnego obciążenia uczestnika tymi kosztami zawsze, gdy stopień zainteresowania uczestników wynikiem postępowania jest różny lub występuje sprzeczność interesów. Wskazuje na to formuła przepisu "sąd może". Potrzebę zastosowania wynikającej z powołanego przepisu reguły sąd poddaje ocenie z uwagi na okoliczności sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2012 roku, II CZ 150/11).

O tym, który z uczestników będzie obowiązany do zwrotu w całości kosztów pozostałym uczestnikom postępowania, decydować będzie zawsze wynik sprawy. Jeżeli postępowanie nieprocesowe toczy się w interesie jednego uczestnika, to ten uczestnik jest obowiązany do zwrotu kosztów pozostałym uczestnikom. Generalnie należy stwierdzić, że włożenie obowiązku zwrotu kosztów na jednego uczestnika postępowania powinno mieć miejsce wtedy, kiedy odpowiada to względem słuszności, a spełnione zostały przesłanki przewidziane w art. 520 § 2 in fine KPC (zob. A. Zieliński, J. Budnowska, Zwrot, s. 61 i n.).

W przedmiotowej sprawie w ocenie Sądu zachodzą podstawy do zastosowania reguły wyrażonej w art. 520§2 kpc. Mając na uwadze okoliczności sprawy, względny słuszności

a przede wszystkim stopień zainteresowania stron wynikiem postępowania, Sąd oddalił wniosek uczestniczki o zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania w sprawie oraz nałożył na uczestniczkę obowiązek zwrotu kwoty 339,16 zł tytułem tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa wydatków, co było związane z pokryciem wynagrodzenia biegłego grafologa. Czynności dokonane przez uczestniczkę w niniejszej sprawie podjęte zostały przede wszystkim w jej interesie, ona bowiem dążyła do obalenia ważności złożonego do akt sprawy testamentu wyłączającego jej osobę od dziedziczenia po J. M., natomiast wnioskodawca o tym, iż zachodzą w przedmiotowej sprawie reguły określone treścią art. 927 kc powziął informacje w toku postępowania, nie zgłaszał przy tym żadnych wniosków, w tym wniosków bezzasadnych, przedłużających tok postępowania.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji.